

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

“STUPNI DO” (IT-95-14/1)

IVICA RAJIĆ

IVICA RAJIĆ

Osuđen za hotimično lišavanje života, nečovječno postupanje (uključujući seksualno zlostavljanje), oduzimanje imovine, uništavanje širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, a izvedeno je protivpravno i bezobzirno

Zapovjednik jedinica bosanskih Hrvata - Hrvatskog vijeća obrane (HVO) - raspoređenih u Kiseljaku, gradu u središnjoj Bosni i Hercegovini; poznat i pod imenom Viktor Andrić

- Osuđen na 12 godina zatvora

Krivična djela za koja je osuđen (primjeri):

Hotimično lišavanje života, nečovječno postupanje (uključujući seksualno zlostavljanje), oduzimanje imovine, uništavanje širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, a izvedeno je protivpravno i bezobzirno (teška kršenja Ženevskih konvencija)

- Ivica Rajić je u oktobru 1993. zapovijedao napadom na srednjobosansko selo Stupni Do, u blizini grada Vareša čija je posljedica bilo ubistvo najmanje 37 bosanskih Muslimana - muškaraca, žena, staraca i djece, kao i uništenje sela. Smatra se da su šestorica hotimično ubijenih borci, a ostalih 31 civili. Na primjer, kad je jedna grupa Muslimana pokušala pobjeći, dvije od žena i sve troje djece ubijeni su pred svojom kućom; one koji su uspjeli pobjeći pred napadom, vojnici HVO-a pronašli su kako se skrivaju u podrumu i ubili.
- Rajić je zapovijedao snagama koje su napale grad Vareš i pljačkale u Varešu, te zatočile oko 250 muškaraca bosanskih Muslimana, fizički i duševno zlostavljale njihove porodice i druge stanovnike i seksualno zlostavljali žene. Takođe je naredio da se zatoči nekoliko lokalnih funkcionera bosanskih Hrvata u Varešu koji su se protivili hapšenjima i zatočavanju vojno sposobnih muškaraca Muslimana.

Datum rođenja	5. maj 1958. u selu Jehovac, Bosna i Hercegovina
Optužnice	Prvobitna optužnica: 29. august 1995., objelodanjena 6. septembra 1995.; izmijenjena optužnica: podnesena 14. januara 2004., u skladu s nalogom Pretresnog vijeća od 12. januara 2004.
Datum hapšenja	5. aprila 2003., uhapsile su ga hrvatske vlasti
Doveden na MKSJ	24. jun 2003.
Prvo i daljnja stupanja pred Sud	27. jun 2003., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv; 29. januara 2004., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Potvrдно izjašnjavanje o krivici	26. oktobar 2005., potvrдно se izjasnio o krivici za teška kršenja Ženevskih konvencija
Presuda Pretresnog vijeća o kazni	8. maj 2006., osuđen na 12 godina zatvora
Izdržava kaznu	13. april 2007., prebačen u Španiju na izdržavanje ostatka kazne; u kaznu su mu uračunata 1130 dana provedena u pritvoru

STATISTIČKI PODACI

S obzirom da je Sporazum o potvrdnom izjašnjavaњу o krivici sklopljen prije početka suđenja, nije bilo potrebno održati suđenje.

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA O KAZNI	
<i>8. maj 2006.</i>	
Pretno vijeće I	sudija Christine Van Den Wyngaert (predsjedavajući), sudija Janet Nosworthy, sudija Frank Höpfel
Optužba	Kenneth Scott, Ms Josée D'Aoust
Obrana	Doris Košta

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>
NEMA POVEZANIH PREDMETA

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica je potvrđena 29. augusta 1995., a objelodanjena 6. septembra 1995. Izmijenjena optužnica je podnesena 14. januara 2004. u skladu s nalogom Pretresnog vijeća od 12. januara 2004.

U optužnici je navedeno da je Ivica Rajić bio zapovjednik Druge operativne grupe Hrvatskog vijeća obrane (HVO) u Operativnoj zoni Središnja Bosna, sa sjedištem u Kiseljaku. Kao zapovjednik, Ivica Rajić imao je *de jure* i *de facto* komandu i kontrolu na raznim jedinicama HVO-a u svojoj zoni odgovornosti (uključujući opštine Kiseljak, Kakanj i Vareš).

Navedeno je da je 23. oktobra 1993., Ivica Rajić, uz saglasnost svojih nadređenih u HVO-u, uhapsio (ili naredio hapšenje) nekoliko lokalnih funkcionera u Varešu, bosanskih Hrvata. Istog dana, snage HVO-a pod komandom Ivica Rajića pretražile su Vareš i uhapsile više od 250 muškaraca muslimanske nacionalnosti, što civilnog, što vojnog statusa. Prilikom hapšenja muškaraca muslimanske nacionalnosti, pripadnici HVO-a su ulazili u njihove kuće, fizički i psihički zlostavljali stanare i prisutne osobe, te otimali njihove dragocjenosti. Uhapšeni muškarci su zatočeni u dvije škole u Varešu u užasnim uslovima.

U optužnici je navedeno da su 23. oktobra 1993., snage HVO-a pod komandom Ivica Rajića napale selo Stupni Do u opštini Vareš. Nakon zauzimanja raznih dijelova sela, vojnici HVO-a prisili su civile da napuste svoje domove, pljačkali njihove dragocjenosti, seksualno zlostavljali Muslimanke i hotimično lišili života približno 31 civila Muslimana, uključujući muškarce, žene i djecu. Posljedica napada HVO-a na Stupni Do bila je smrt najmanje 37 Muslimana. Tokom napada i nakon njega, u bezobzirnom uništavanju širokih razmjera uništeno je gotovo cijelo selo.

Prema optužnici, dana 27. decembra 1993., Ivica Rajić obavijestio je vlasti HVO-a da mijenja ime u Viktor Andrić. Dana 30. decembra 1993., "Ivica Rajić" je smijenjen sa svojeg komandnog položaja u HVO-u, a na njegovo mjesto je postavljen "Viktor Andrić". U optužnici je navedeno da je, Ivica Rajić, takođe poznat kao Viktor Andrić, u stvari, nastavio djelovati i podnositi izvještaje u okviru svog ranijeg zapovjednog lanca.

U optužnici je Ivica Rajić bio optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) i na osnovu krivične odgovornosti nadređenog (član 7(3) Statuta) za:

- Hotimično lišavanje života, nečovječno postupanje (uključujući seksualno zlostavljanje), protivpravno zatočavanje civila, oduzimanje imovine, uništavanje širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, a izvedeno je protivpravno i bezobzirno (teška kršenja Ženevskih konvencija iz 1949., član 2);
- Ubistvo, povrede osobnog dostojanstva, naročito ponižavajuće i degradirajuće postupanje (uključujući seksualno zlostavljanje), okrutno postupanje, pljačkanje javne i privatne imovine, bezobzirno razaranje grada ili pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

PRETPRETRESNI POSTUPAK - Pravilo 61:

U određenim slučajevima, kao u predmetu Ivica Rajića, kad optuženi nije uhapšen ili se nije predao i ne nalazi se u pritvoru, Međunarodni sud postupa u skladu s pravilom 61 Pravilnika o postupku i dokazima. U takvom postupku, Pretresno vijeće u punom sastavu na javnoj raspravi pregleda optužnicu i dokazni materijal i, ako zaključi da postoje razumne osnove za sumnju da je optuženi počinio sva ili neka od krivičnih djela za koje se tereti, potvrđuje optužnicu i izdaje međunarodni nalog za hapšenje. Svrha tog naloga je da se osigura da će optuženi biti uhapšen ukoliko prijeđe međunarodne granice. Pored toga, ukoliko to tužilac dokaže, vijeće može utvrditi da je neuspješno dostavljanje naloga za hapšenje optuženom rezultat neuspjeha u izvršenju naloga za hapšenje ili odbijanja države da sarađuje sa Sudom. Predsjednik Suda, nakon konzultacija s predsjedavajućim sudijama Pretresnih vijeća, tada može obavijestiti Savjet bezbjednosti o takvom neuspjehu ili odbijanju države da sarađuje. Pretres u skladu s pravilom 61 nije suđenje u odsutnosti i na njemu se ne utvrđuje krivica.

Pretres na osnovu pravila 61 u predmetu protiv Ivica Rajića održan je 13. septembra 1996. Pretresno vijeće je jednoglasno potvrdilo sve tačke optužnice, zaključivši da je tužilac predočio razumne osnove za sumnju da je Ivica Rajić počinio navedena krivična djela. Vijeće je izdalo međunarodni nalog za hapšenje i naložilo da bude poslan svim državama i međunarodnim vojnim Provedbenim snagama (IFOR) koje su se u to vrijeme nalazile u Bosni i Hercegovini.

SPORAZUM O POTVRDNOM IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI/POTVRDNO IZJAŠNJAVANJE O KRIVICI

Procedura vezana za sporazum o izjašnjavanju o krivici je regulirana Pravilnikom o postupku i dokazima Međunarodnog suda (pravilo 62ter). Tužilac i odbrana mogu se sporazumjeti da, nakon što se optuženi potvrdno izjasni o krivici po optužnici ili po jednoj ili više tačaka optužnice, tužilac može zatražiti od Pretresnog vijeća da se optužnica shodno tome izmijeni i zatražiti kaznu u okviru nekog konkretnog raspona ili se složiti s rasponom kazne koji je predložila odbrana. Pretresno vijeće ne obavezuje nijedan takav sporazum.

Dana 26. oktobra 2005., Pretresno vijeće je održalo pretres na kojem je razmotrilo sporazum o potvrdnom izjašnjavanju o krivici između Ivica Rajića i Tužilaštva. Na pretresu se Ivica Rajić potvrdno izjasnio o krivici po sljedeće četiri tačke optužnice navedene u izmijenjenoj optužnici:

- Tačka 1, hotimično lišavanje života, teško kršenje Ženevskih konvencija iz 1949. kažnjivo prema članu 2 Statuta
- Tačka 3, nečovječno postupanje (uključujući seksualno zlostavljanje), teško kršenje Ženevskih konvencija iz 1949. kažnjivo prema članu 2 Statuta
- Tačka 7, oduzimanje imovine, teško kršenje Ženevskih konvencija iz 1949. kažnjivo prema članu 2 Statuta
- Tačka 9, uništavanje širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, a izvedeno je protivpravno i bezobzirno, teško kršenje Ženevskih konvencija iz 1949. kažnjivo prema članu 2 Statuta

Pretresno vijeće je prihvatilo Sporazum i izjavilo da zadovoljava uslove iz Pravilnika o postupku i dokazima. Shodno tome, Pretresno vijeće je proglasilo optuženog krivim za krivična djela iz četiri tačke optužnice navedene u Sporazumu o potvrdnom izjašnjavanju o krivici. Pretres o kazni je održan 7. aprila 2006. I optužba i odbrana složile su se da preporuče jedinstvenu kombiniranu kaznu u rasponu od 12 do 15 godina zatvora.

Dana 27. aprila 2006., u skladu sa Sporazumom o potvrdnom izjašnjavanju o krivici, optužba je podnijela zahtjev za povlačenje tačaka br. 2, 4, 5, 6, 8 i 10 izmijenjene optužnice bez prejudiciranja (što znači da ako presuda ili kazna budu poništene ili modificirane iz bilo kojeg razloga, optužba će imati pravo da obnovi ili ponovo podigne te optužbe).

IZJAVA IVICE RAJIĆA

"...Your Honours, thank you for giving me the opportunity in this encounter with the truth to say a few words about myself and the war in which I took part, about the reasons for the war, tragic consequences, and my real role in the events which led me to appear before this Court. I was born in a country where, at the time when I was a child, when I attended school, an impression was created that all of the reasons that had until then caused small peoples living there to fight had ceased. I remember well my thoughts as a young man when I believed that I belonged to this fortunate generation which will never experience war and that all that was needed for a happy future was an honourable and proper attitude to work the society and work.

Growing up with such beliefs and growing up in a poor family, while still a high school student, I received a scholarship which enabled me to continue my education. I enrolled into a very prestigious air force academy where I achieved great results in my studies. The profession that I required [as interpreted], that of a very sophisticated radar engineer, opened up great possibilities for me in life. In addition to that, a very brave, very decisive, young woman of a different faith and ethnic background but with similar convictions and values became my wife. We started a family without any prejudice. We were an example for all generations.

At the time it seemed that nothing could be better or happier. However, different times came, times when people started splitting along religious or ethnic lines, times that did not allow one a lot of choice. The war broke out with lightning speed and forced me to accept the call given by my friends and neighbours to assist in the defence of our people. To remain with one's nation in difficult times was

always considered an honourable choice. Although I had some different plans for myself, this unfortunate development of events determined my fate.

The chance to leave that hell decreased on a daily basis and as did their demands to remain on their side, to stand by them. This is how I came to be a member of the worst war whichever took place in that area. The plans of great powers and ambitions of small nations to organise the state of Bosnia and Herzegovina in accordance with their wishes were not compatible. This conflict between great powers and small nations caused violence, and overnight animosity was created, as were alliances which were difficult to understand. Although I was not a political man, I had sufficient background in history in order to know that my Croatian nation which was not very numerous in Bosnia and Herzegovina had nevertheless very deep roots in Bosnia and Herzegovina. Due to the aggression against Bosnia and Herzegovina, our people were exposed to great suffering, and I believe that it was my duty, my clear duty, to remain with my nation.

Your Honours, this is my belief to this day. Since I was not active in politics nor did I participate in setting the goals of the war, I believed that the leadership was doing this wisely, the leadership that was entrusted with this. Unfortunately, the time and events which ensued showed that some of the decisions were neither wise nor responsible. The conflict between Croats and Muslims should not have happened. There are witnesses, and I have also provided some evidence to the Prosecution clearly showing that back in the summer of 1992 I took a decisive stand against mad action of Tihomir Blaškić and those who protected him and provoked this conflict in Central Bosnia.

Due to my position, I was removed in early 1993 from all positions I held at the time, so that this man with the support of the same people could immediately after that start his second war against Muslims. Having a good reputation in both nations and risking my own life, I played a key role in stopping this completely senseless conflict which could not produce a winner.

Your Honours, there are many witnesses who can testify about this, and there are numerous documents which I, through my cooperation, provided to the Prosecution. However, despite of everything, the same people basically deported me from Kiseljak which was my town. In late April of 1993, when visiting some relatives in Kiseljak, I found myself amid crucial events when the same people started their third war against Muslims. It was no longer possible to do anything that could have stopped this senseless plight of people, destruction of their homes and settlements. A scenario was set in motion, a scenario that I knew nothing about, neither did many people that I spoke to.

However, based on what we could see, and based on what I could learn, it didn't take much to realise what was going on. There was no double chain of command, nor was there an interruption in communication between those issuing orders and what was going on. Everything unfolded precisely as Blaškić requested it, pursuant his decision or somebody's order. I hope that he will be forced to explain this.

The second issue was conceived in the eyes of cowards when they had to avoid their own responsibility and catastrophic effects. Lack of knowledge of what was going on the ground and due to distance and poor communication, all of these facts point to the direction of lack of sensible leadership. However, as was easy to predict, the fortunes of war changed direction and soon Croats were under an all-out attack. The situation -- the status of Croats living in Central Bosnia became a terrible one. They started making plans for moving out. I also provided evidence about this to the Prosecution.

Then the same authors of war remembered me. Knowing that I previously held a high reputation among Muslims and their military commanders, they entrusted me with a role of a negotiator and later on appointed me commander who was tasked with saving whatever was there left to save. It was difficult to negotiate and convince the opposing side that something that wasn't true in fact was true. Fully aware of tragic consequences should the war continue, I did my best to put an end to this madness.

Unannounced I went to the headquarters of the army of Bosnia and Herzegovina in Visoko, and at the risk of being imprisoned, once again I attempted to negotiate the end of war. I did everything that they asked me to do, even what they themselves believed to be impossible. However, the spiral of violence had reached such a high level that it was impossible to even discuss a truce. The desire to survive is such that it is difficult to ensure that those who had suffered terrible personal losses will always act reasonably. How to act in compliance with what was permissible under the circumstances which themselves are as impermissible as that war was.

Your Honours, I knew that a large number of people that were under my command had suffered a personal loss, a loss of their family members or homes. I knew that there were people with their human faults. However, it was impossible for me to predict how each of them was going to react under war circumstances. I carried out my tasks with the people I had under my command, not the people I wish I had under my command. I never ordered a crime to be committed. I only ordered the implementation of what was necessary in terms of our operations.

Within the framework of my possibilities, I sanctioned certain acts straight away, some upon the advice of my associates and the authorities and institutions were recorded with the intention of taking the necessary steps and procedure at a time when this would not be counter-productive for the overall system of defence. I also stood up to lawlessness, very often at the risk of my own life, and this is borne out by the fact that the criminals from my own ethnic group attacked me very often and a number of times tried to abduct me and kill me. There are documents to bear that out and I have put them at the disposal of the Prosecution.

I have said all this in order to paint a realistic picture of the situation and the circumstances I had to act in. My departure to Vareš did not have as its aim to perpetrate any crime which would create as a response an attack by the BH army on Vareš, after which the Croatian people would have to leave that territory.

The attack launched by the BH army on Vareš lasted for several days. It was already ongoing. The HVO Vareš asked for assistance, and in following orders, the orders given to me by my superiors, I did everything in my power to do what I could to save the situation. Unfortunately, certain individuals and groups did not respect the instructions received from their superiors and in that very difficult and unforeseeable development of events a crime took place. Nonetheless, it should not have been a justification for the serious crimes which happened to the Croatian people later on in that same territory.

Your Honours, from everything that I have said and that you have heard, I would like to say that I did not order that crime to take place nor did it take place with my knowledge but it did happen. It was affected by individuals and groups to which I was superior. So that is why I am held accountable. Just as a commander can bask in glory for his good acts, the acts that he accomplishes together with his soldiers, so also military ethics and honour make it incumbent upon him to accept responsibility for the evil deeds that were committed.

I will accept your sentence and judgement bravely and courageously. I am very sorry for all the victims and suffering that took place in Stupni Do and Vareš. Those victims were unnecessary, just as the war between two friendly nations was unnecessary.

I should like to apologise to the families of the people who have suffered, expressing my full sympathies for having lost their -- and my regrets for the loss of their nearest and dearest. This comes from the heart, and it is my sincere regret, because I understand the pain and suffering. I know this because the war brought pain and suffering to my own family, as it did to many other families, regardless of their ethnicity. All those victims deserve the truth and justice, and my cooperation with the Prosecution is a contribution to the establishment of the truth and the acceptance of my responsibility of a man who is responsible but not broken, as my former attorney was prone to state.

I am convinced that this grain of truth will be recognised and separated from the sea of lies which for years in Bosnia and Herzegovina and the Republic of Croatia have been put about -- about me by individuals and the intelligence services and media who are owned by various proprietors in order to make me keep quiet, to remain silent, and to cover up the truth, to cover up the truth about the policies and politics pursued, policies which have made my own people both victims and aggressors in their own country.

Only the truth can help future generations, and I will tell the truth and defend the truth regardless of threats and physical assaults, indeed, which I experienced in the Detention Unit. Since those threats were not only held at me personally but at my entire family and, indeed, my Defence counsel as well, I should like to ask this Honourable Trial Chamber to use its influence to protect them.

Those people who are afraid of the truth will stop at nothing and use subtle and dangerous methods which confirms the well-devised intelligence and media campaign launched in the Republic of Croatia against me after I had reached a plea agreement with the Prosecution. How else can one explain the writings of a very influential Croatian weekly which refers to Croatian intelligence services and the lies they put out

that I was responsible for the terrible tragedy that took place at the Markale market in Sarajevo and as a threat to my family. If along with this monstrous lie they publish a photograph of my wife with my address and even the licence plates of our family car. Is that not a covered up invitation to the friends and family of those who suffered in that terrible crime to lynch my family in retaliation and revenge. And even more monstrous and worse lies were bandied about me through a programme that is very popular on Croatia television immediately after the plea agreement was made and immediately after I recognised my guilt.

I should like to mention that my former attorney took part in that television programme. I described him earlier on by just two words --just two words. Such tricks that are being played and the fate of individuals in Croatia who cooperated with this Tribunal are a lesson for caution, that I should proceed with care and do everything to see that my family are safe. They are well tried and tested methods of the lackeys of the regime, of poodles and dogs from the intelligence service and security services, of former political clans and present-day political clans who were at the head of fateful events and who had our destiny in our hands in order to protect themselves. They are trying to cover up what actually happened and are doing their best to provide false evidence and proof and accuse others by doing so, and thus belittle this Tribunal before the eyes of the Croatian public as well.

I know full well that the Prosecution is undertaking concrete steps to unmask certain false constructions that have been slipped into this Tribunal. And I sincerely hope that they will give me the opportunity of personally taking part in unmasking these untruths.

Your Honours, I have done everything in my power to ensure that you arrive at the whole truth. Proof and evidence about everything that happened stand firmly, placed before you in your hands. I believe in your courage and your wisdom in weighing up a just sentence. I pray to God to give me the strength and health to persevere honourably and to go back to my family, which is blameless and who needs me very much. Thank you.” (Ivica Rajić, pretres o kazni, 7. april 2006.)

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA

Ivica Rajić je rođen 5. maja 1958. u selu Jehovac u Bosni i Hercegovini. Od maja do barem novembra 1993., bio je zapovjednik Druge operativne grupe HVO-ove Operativne zone Središnja Bosna sa sjedištem u Kiseljaku.

Dana 21. oktobra 1993., nakon napada vojske Bosne i Hercegovine u opštini Vareš, zamjenik zapovjednika oružanih snaga HVO-a naredio je Ivici Rajiću da sa snagama HVO-a preuzme kontrolu nad situacijom u Varešu i okolnom području.

Istoga dana, Ivica Rajić je napustio grad Kiseljak s približno dvjesto vojnika HVO-a. U Vareš je stigao sljedećeg dana. Dana 23. oktobra 1993., načelnik Glavnog stožera HVO-a naredio je Ivici Rajiću “sredi situaciju u Varešu bez milosti prema bilo kome”. Istoga dana, Ivica Rajić je naredio snagama HVO-a pod svojom komandom da uhapse vojno sposobne muškarce Muslimane u Varešu i pritvore ih. Posljedica je bila da su na temelju naređenja Ivice Rajića, snage HVO-a uhapsile više od 250 muškaraca bosanskih Muslimana i zatočile ih u dvije škole, u školi “Ivan Goran Kovačić” i školi “Vladimir Nazor”. Tokom hapšenja tih muškaraca, zapovjednici i vojnici HVO-a ulazili su u kuće, zlostavljali stanovnike i pljačkali njihove dragocjenosti. Vojnici HVO-a takođe su tukli i zlostavljali zatočene muškarce bosanske Muslimane.

Istoga dana, vojnici HVO-a pod komandom Ivice Rajića napali su selo Stupni Do. Takođe su prisili civile da napuste svoje domove i skloništa, opljačkali su njihove dragocjenosti, seksualno zlostavljali Muslimanke i hotimično lišili života najmanje 37 bosanskih Muslimana, muškaraca, žena, staraca i djece. Među muškarcima je bilo otprilike šest boraca. Od 23. do 24. oktobra 1993. gotovo cijelo selo je uništeno.

Prilikom utvrđivanja težine krivičnih djela, Pretresno vijeće je uzelo u obzir obim i brutalnost krivičnih djela, ulogu koje je imao Ivica Rajić kao i učinak koji su ta krivična djela imala na žrtve i njihove porodice.

Što se tiče obima i brutalnosti krivičnih djela, Pretresno vijeće je zaključilo da kazna mora odražavati činjenicu da su zločini činjeni u širokim razmjerima, da su bili izuzetno nasilne prirode i da su uzrokovali tešku patnju žrtvama i njihovim porodicama. Pretresno vijeće je, na primjer, konstatiralo da su tijela dvije starije žene, od kojih je jedna bila invalid, pronađena spaljena u jednoj kući, a tijela sedam članova iste Muslimanske porodice (dva muškarca, tri žene i dvoje djece od 2 i 3 godine) nađena su spaljena u skloništu u kojem su se skrivali.

Međutim, prilikom određivanja težine tih zločina, pretresno vijeće je takođe uzelo u obzir opšti kontekst u kojem su izvršeni. Prema navodima o činjenicama o kojima su se obje strane u postupku složile, otprilike 35 "branilaca" Armije Bosne i Hercegovine bilo je prisutno u selu za vrijeme napada, koji su iskopali rovove u nekim dijelovima Stupnog Dola i u njegovoj okolini.

U vezi s tim, Pretresno vijeće je odbacilo tvrdnje optužbe prema kojima su krivična djela teška zato što je o njima opsežno izvještavano u medijima i zato što su odmah zaokupili pažnju Savjeta bezbjednosti UN-a. Težina, tih djela, svakako, nema nikakve veze sa spomenutom pažnjom i medijskim izvještavanjem. Kad bi imala veze, onda bi se težina dvaju inače identičnih krivičnih djela razlikovala ovisno o tome koliko je o njima izvještavano u medijima ili koliko su privukla pažnje međunarodne javnosti.

Što se tiče uloge Ivica Rajića, on je bio zapovjednik Druge operativne grupe HVO-a u Operativnoj zoni Središnja Bosna sa sjedištem u Kiseljaku. U tom svojstvu, imao je značajnu ulogu u izdavanju naređenja vojnicima i zapovjednicima HVO-a za napad na Stupni Do i hapšenje više od 250 muškaraca Muslimana u Varešu. On je to naredio znajući da postoji velika vjerojatnost da će provođenje njegovih naređenja dovesti do vršenja krivičnih djela. Prema činjenicama o kojima su se obje strane u postupku složile, Ivica Rajić je zaista bio svjestan da su ti vojnici prethodno počinili teška krivična djela protiv bosanskih Muslimana, uključujući ubistvo, silovanje, uništavanje imovine, proizvoljno hapšenje i fizički napad.

Na kraju, Pretresno vijeće je procijenilo težinu zločina Ivica Rajića u svjetlu njihovog efekta na žrtve i njihove porodice. Procjenjujući težinu zločina u tom svjetlu, Pretresno vijeće je ispitalo dokaze koje je podnijela optužba i zaključilo da su žrtve i njihove porodice pretrpjele tešku bol kao neposrednu posljedicu zločina. Vijeće je zaključilo da taj faktor treba uzeti u obzir prilikom određivanja težine krivičnih djela.

Pretresno vijeće je ispitalo četiri otežavajuće okolnosti koje je navelo Tužilaštvo, i to: položaj vlasti Ivica Rajića kao nadređenog, djelovanje njegovih zločina na posebno ranjive žrtve, učešće Ivica Rajića u prikriivanju zločina i činjenica da je bio u bijegu i ometao provođenje pravde skoro osam godina.

Što se tiče Rajićeve zloupotrebe položaja vlasti (prema članu 7(1) Statuta) i njegovog položaja nadređenog (prema članu 7(3) Statuta), Pretresno vijeće je zaključilo da se, u ovom predmetu, Rajićeva zloupotreba položaja vlasti i njegov položaj nadređenog ne mogu uzeti u obzir kao otežavajuće okolnosti, jer su te okolnosti već uzete u obzir kad se ispitala težina krivičnih djela.

Što se tiče ranjivosti žrtava, Pretresno vijeće je smatralo da su neke žrtve - petoro djece i dvije stare žene od kojih je jedna bila invalid - bile u posebno ranjivom položaju tokom napada na Stupni Do. Pretresno vijeće je zaključilo da je taj element otežavajuća okolnost.

Pretresno vijeće nisu uvjerali argumenti Tužilaštva da bi zbog bježanja od pravde i učešća u aktivnostima prikriivanja, kazna trebala biti stroža. Tužilaštvo nije dokazalo da su ti elementi otežavajuće okolnosti u skladu s običajnim međunarodnim pravom ili opštim pravnim načelima. Međutim, Pretresno vijeće je prihvatilo da se ti faktore mogu uzeti u obzir prilikom procjenjivanja težine koju treba pripisati određenim olakšavajućim okolnostima, posebno prilikom procjenjivanja dobrog karaktera Ivica Rajića.

Pretresno vijeće je takođe razmotrilo četiri olakšavajuće okolnosti koje su predočile odbrana i optužba, a to su: potvrdno izjašnjanje o krivici, kajanje Ivica Rajića, njegova saradnja s Tužilaštvom i njegove lične prilike.

Pretresno vijeće je smatralo da je potvrdno izjašnjanje Ivica Rajića o krivici pomoglo da se utvrdi istina o zločinima koji su počinjeni u Stupnom Dolu i Varešu. To može pridonijeti pomirenju naroda u bivšoj Jugoslaviji i ponovnoj uspostavi trajnog mira u regiji. Takvim priznanjem odgovornosti takođe je uštedeno dragocjeno vrijeme i sredstva Suda. Pretresno vijeće je stoga zaključilo da je potvrdno izjašnjanje Ivica Rajića o krivici olakšavajući faktor.

Što se tiče kajanja, nakon što je na pretresu saslušalo izjavu Ivica Rajića, Pretresno vijeće je smatralo da kajanje Ivica Rajića stvarno i iskreno i da mora biti uzeto u obzir kao olakšavajuća okolnost.

Što se tiče saradnje Ivica Rajića, u svjetlu procjene koju je Tužilaštvo dalo u svom podnesku i tokom pretresa o kazni, Pretresno vijeće je smatralo da saradnja predstavlja olakšavajući faktor.

Što se tiče ličnih prilika Ivica Rajića, Pretresno vijeće je primijetilo da odbrana nije podnijela nikakve dokaze o tome da Ivica Rajić prije tih događaja nije bio osuđivan i da nije bio vođen rasnom ili vjerskom

mržnjom. Pretresno vijeće je takođe konstatiralo da tvrdnja odbrane da je Ivica Rajić omogućio bijeg 2.000 Židova iz Sarajeva nije dokazana. Pretresno vijeće je smatralo da kad je optuženi osuđen za izuzetno teške zločine, njegove porodične prilike mogu imati samo ograničenu težinu u smislu utjecanja na kaznu.

I na kraju, u skladu sa Statutom i Pravilnikom o postupku i dokazima, Pretresno vijeće je uzelo u obzir opštu praksu izricanja kazni na sudovima u bivšoj Jugoslaviji.

Dana 8. maja 2006., Pretresno vijeće je izreklo presudu, osudivši Ivicu Rajića za:

- Hotimično lišavanje života, nečovječno postupanje, oduzimanje imovine, uništavanje širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, a izvedeno je protivpravno i bezobzirno (teška kršenja Ženevskih konvencija iz 1949., član 2)

Kazna: 12 godina zatvora.

Ivica Rajić je imao pravo da mu se u kaznu uračuna vrijeme provedeno u pritvoru, tj. 1130 dana. Dana 13. aprila 2007., Ivica Rajić je prebačen u Španiju na izdržavanje ostatka kazne.